Ціна примірника 25 сот.

Należytość pocztową opłacono ryczałtem

Народня Справа

Український тижневий часопис

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . . 12 зол.

ЗА ГРАНИЦЕЮ:
Річно — 2 доляри.

Гроші в краю посилати переказами, або чеками „Народ. Справи“, — в загравиці порученими листами.

За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.

ОГОЛОШЕННЯ:
1 стор. 500 зол., пів стр. 260, за чверть ст. 140 зл. Дрібні оголошення: за одно слово або його місце 30 с. Гроші за огол. треба посилати наперед.

Ч. 16. (29). Львів неділя 28. квітня 1929. Рік II.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — — — — — — — — Телефон 30—13.

Сто чотири запомоги по 120 зол.!

Дотепер признали ми 104 запомоги на суму 12·480 зол.

Словами: Дванайцять тисяч чотириста вісімдесять.

„Вічні“ войовники

В горячім краю Арабії усі люде дуже войовничі, загалом араби відомі з давен-давна зі своєї відваги і хоробрости. Та мабудь таки найхоробрійша і найзавзятійша є арабська секта а тепер уже й племя зване „Вагабіти“. Воно не велике, всього 300 тисяч люда, отже стільки, як у Львові та Станиславові разом. Але такі свободолюбиві і так завзято боронять своєї свободи, що цілий світ про них знає. Був над ними перед війною турецький султан, билися з султаном, потім прийшла Анґлія, бються з анґлійцями і нікому не позволяють над собою панувати. На образку бачимо, як вагабіти ратують одного свого раненого в бою і садовлять його в сідло, на верблюда.

104 запомоги по 120 золот.!

Кому признаємо запомоги від 98 до 104-тої?

98) Андрій Завалій с. Ілька, Рокитно к. Львова, заплатив передплату 1. лютого 6 зол., корова впала 7 квітня.

99) Олекса Дзядек, Бережки пов. Ліско, заплатив 18. лютого, 3 зол., а 26. березня 9 зол., корова впала 9. квітня.

100) Никола Малий, Вислок горішний пов. Сянік, дав 24. грудня 12 зол., корова впала 9. квітня

101) Іван Чухта, Ждиня, к. Горлиць, заплатив 11. березня 3 зол., корова впала 10. квітня.

102) Никола Грималюк с. Данила, Тишківці пов. Городенка, заплатив 24. грудня 12 зол., корова впала 10 квітня.

103) Стефан Ковальчук, Тараканів пов. Дубно, був передплатником в 1928 р. і 16. січня прислав 6 зол. Корова впала 12. квітня.

104) Дмитро Окопний, Ожидів пов Золочів, був передплатником в 1928 р. а дня 3. січня прислав ще 5 зол. Корова впала 15. квітня.

Тому, що ці всі передплатники в день випадку були принайменше місяць нашими передплатниками, признаємо їм запомоги по 120 золотих. Гроші вишлемо за 14 днів, при чім ще раз пригадуємо, що згідно з нашими услівями, які ми вже давніше подавали, з кождої виплачуваної запомоги без вийнятку стягаємо цілорічну передплату, так що кождий споможений буде вже мати заплачену ґазету на рік наперед.

— —

Кому не признаємо запомоги і чому?

Матвій Тарнавський, Биків пов. Самбір, був передплатником в 19 8 р., а 21. січня прислав ще 3 зол. отже мав заплачену передплату до 31. березня 1929 р. Потім перервав передплату на два дні, бо щойно 2, квітня вислав дальшу передплату (3 зол.) Корова впала 12. квітня.

Андрій Хомович, Орава пов Сколе, прислав 17. грудня 3 зол. і тим заплатив передплату від 1. січня до 31- березня 1929. Потім перервав передплату на два дні, бо замісць відновити її найдалі 31. березня вислав ще 3 зол. 2. квітня, отже по 2-дневній перерві. Корова впала 12. квітня.

Отже цим двом пошкодованим запомоги признати не можемо, бо вони перервали передплату, а хоча потім і відновили, але в день випадку від дня відновлення передплати минуло в обох заледво 10 днів, а треба, щоби минув бодай місяць.

— —

Подяки.

Хвальна Редакціє!

Отсим складаю Хвальній Редакції „Нар. Справи“ щиру подяку за допомогу, котру я отримав ' квітня. Надіюсь, що відплачуся Хвальній Редакції стократно тим, що буду ширити „Народню Справу“, аби в нашім селі не було ні одної хати, де не завиталаби „Народня Справа“.

Остаю з глибоким поважанням
Василь Зеленецький
господар
в Винограді ліснім
п. Товмач
і муж довіря „Нар. Справи“

Хвальна Редакціє!

Складаю Вам щиру подяку за це, що Ви дали мені запомогу за погибшу мою корову. Ця запомога, мені уділена, приєднала „Народній Справі“ в нашім селі богато прихильників а надіюсь, що приєднає і богато передплатників.

З глибоким поважанням
Василь Стражник
господар
у Биткові старім, пов. Радехів.

———

Мужі довіря.

Хто вибрав першого?.

З Ожидова пов. Золочів пишуть нам: На поклик начальника громади в Ожидові п. Якима Дмитрова дня 14 го квітня 1929 р. зійшлися до канцелярії уряду громадського господарі - передплатники ґазети „Народної Справи“ і стосуючись до Вашого повідомлення в „Народній Справі“ вибрали одноголосно на мужа довіря „Народної Справи“ підписаного Филипа Заяця, з Ожидова.

При тім виборі було присутних 38 передплатників „Народної Справи“.

Підписаний заохотив зібраних теплими словами, щоби кождий старався приєднати своїх сусідів, бодай по одному передплатникови для „Народної Справи“, бо то є наша правдива хлопська ґазета, котра нас просвіщає і в разі випадку підпомагає грошево.

Заінтересовання тою справою в селі велике, сподіюся, що нових передплатників прибуде.

Ожидів, дня 15 квітня 1929.

З поважанем
Филип Заяць.

Це є перше село, в якім вибрали собі мужа довіря самі передплатники „Народної Справи“. Початок зроблений. Тепер просимо наших передплатників по всіх инших селах, щоби вже в найближчу неділю, а в кождім разі найдалі до 15 травня повибирали в себе мужів довіря і вислали про це заяву з своїми підписами до нашої Редакції.

Сто запомог!

В цім числі на 1 сторінці оголошуємо, що до нині признали ми понад сто запомог по 120 зол. Сто наших пильних передплатників понесло шкоду в худобині, всі вони дізнали від нашої редакції помочі в нещастю, сотку наших людей ми поратували в пригоді. Всі свідомі люде, наші приятелі і прихильники можуть тепер з чистим сумлінням поручати нашу ґазету кождому селянинови, як одиноку ґазету, яка приступно і зрозумілими словами роскаже йому про не одно і навчить його в неодному, а в нещастю поможе йому матеріяльно, то є грішми.

Сто запомог по 120 золотих то є сума 12000 — дванайцять тисяч — золотих. Запомог на таку суму признали й розіслали ми по наших селах пошкодованим передплатникам за несповна пів року, бо від листопада 1928 до нині. Думаємо, що з того можемо бути горді і можемо тим похвалитися, що вдалося нам щасливо започаткувати велике діло. Діло це сміливе і ризиковне. Бо кождий свідоміщий чоловік знає, як то важко нині вдержатися українській ґазеті, а ще до того патріотичній, чисто народній, селянській. Та ми рішилися на це, щоби почати видавати першу в нас селянську ґазету, таку, яка би справді по селянськи писала і зрозуміло і ясно для кождого усвідомляла наше селянство. Ба, що більше. Ми зарискували ще одне: ми оголосили, що кождому, хто принаймене місяць є вже нешим передплатником, в разі випадку між рогатою худобиною виплачуємо запомогу 120 золотих. Це було вже велике ризико. Та надії на наше селянство нас не завели. Нам пощастило придбати стільки передплатників, що з тих грошей досі ми вислали вже 12 тисяч назад на села! Це нас дуже тішить і додає нам надії, що наша ґазета буде й на далі гарно розвиватися, зможе стати ще кращою і зможе ще краще ратувати в нещастю.

Селяне полюбили нашу ґазету. Мабуть нема иншої нашої часописи, яка малаби в якім селі по 50, 60 і 100 передплатників. А ми такі села маємо. Ну — і розуміється, що тепер наша ґазета має стільки передплатників, як майже всі инші до купи.

І ми певні, що люде полюбили її і передплачують не тільки ізза тих запомог, але й ізза самої ґазети. Твердимо це тому, що богато наших передплатників не має рогатої худоби, та ще й тому, що дістаємо день у день десятки листів з щирими похвалами й зі словами признання.

Найбільше до вподоби людям, це що ми стараємося перші писати зрозуміло („популярно“), признаємося — що це не так легко, бо мало в нас людей уміє писати приступно, справді по народньому. Далі хвалять собі те, що ми не встряваємо в партійну гризню, лише накликаємо до єдности, будучи тої гадки, що не час нам тепер їстися але час еднатися, як хочемо, щоби цілому народови полекшало жити. А наше відношення до всіх політичних ворогів і противників нашого народу є відоме — і його зовсім поділяють наші читачі, десятки тисяч свідомих з селянської громади.

Всі признають нам, що лише як поправиться наша політична судьба, тоді стане всім краще жити і тоді загояться селянські кривди і болі. Та щоби ця політична а з нею і соціяльна доля найскорше поліпшилася, треба нам усвідомлюватися культурно і гуртом підноситься матеріяльно, економічно. А ця робота вдасться нам лише тоді, як всі, в один гуж, будемо стреміти до ціли, спільної всему народови, а не затуманювати і ослаблювати себе клясовою й партійною гризнею.

Правда, що ізза допомог, які виплачуємо, передплатить нашу ґазету неодин і несвідомий чоловік. Але ми віримо, що коли і цей зачне читати „Нардню Справу“, то скоро зацікавиться нею і з несвідомого стане свідомий. Так отже та приваблива запомога має тут велике і моральне значіння, бо через неї заходить вже наша щиро-патріотична селянська ґазета в найтемніші закутини нашої землі, між людей темних або побаламучених шкідливими ненародними, неукраїнськими партіями, — і там сіє проміння свідомости і отвирає людям очі.

Тому нині, в той день малого піврічного ювилею нашої часописи, коли ми признаємо сотну допомогу, чуємо в серцю велику втіху і вдоволення. Бо бачимо, що почали ми гарну і корисну для народу роботу, бачимо, що народ став з нами і горнеться до нас. І тому маємо надію, що від нині за пів року, в цілорічний ювилей зможемо похвалитися ще кращими успіхами, бо наша ґазета зробить тоді певно ще більше очевидну загальнокорисну моральну роботу і принесе ще більшу і значнійшу матеріяльну поміч рідному народови.

І віримо, що в цій важній праці поможуть нам живчиво і охотно всі свідомі люде, так селяне, як також інтеліґенти, що живуть по селах.

Просимо їх о це в імя загального добра і їхнього власного щастя! **Редакція.**

Святкуймо без алькоголю!

Так, як на Різдво, так і тепер на Великдень видала „Рідна Школа“ гарні протиалькогольні карти, звільнюючі від гощення гостей алькоголем. Нехай же з нагоди Празника Воскресення Христового на святочному столі в кождій українській хаті і в кождім українськім Товаристві та забавовім комітеті красується замісць фляшок з горівкою артистично виконана карта „Рідної Школи“, звільняюча від алькоголевих напитків.

Такі карти мож набути за попереднім зложенням датку (бодай 2 зол.) в Кружку або в Головній Управі „Рідної Школи“ у Львові, Ринок 10.

Голос „Рідної Школи“.

Головна управи „Рідної Школи“ видала відозву до всіх свідомих громадян, українських товариств і установ з просьбою о скору і видатну поміч. „Рідна Школа“ знайшлася знову в великій потребі, має около 70 тисяч довгу, надходить „перший“ травень а в касі ані сотика на платні для учителів. Управа взиває все свідоме громадянство, щоби побільшило свою жертвенність, яка в березні і квітні дуже змаліла, і щоби ратувало „Рідну Школу“. Хиба не допустимо до того, щоби „Рідна Школа“ мусіла замкнути приватні українські школи і посилати дітей до чужої школи! Мусимо помогти скоро і охочо! Памятаймо про це передусім в часі Великодних Свят, — нехай кождий вишле свою лепту на писанку „Рідній Школі!“

Пише Юра Шкрумеляк

Читання з історії України

(Далі).

Історія нашої назви. Потомки Довгорукого. — Як москалі перший раз зруйнували Київ (р. 1169).

В попереднім числі ми писали, як то в половині XII. віку серед братніх воєн і спорів почав упадати Київ і київська держава, а рівночасно на півночі почав творитися новий нарід: великоруський або московський, званий так від столичного міста Москви, яку (в р. 1147) заложив князь Суздальський (син Володимира Мономаха) Юрій Довгорукий.

З утворенням цего нового народу сталася одна дуже важна для нашої історії подія, а саме, що наш народ мусів поволи забувати свою стародавну назу, яку власне присвоїли собі москалі. А сталося це так:

Цей новий нарід, московський почав себе звати стародавньою нашою назвою а властиво подібною. Бо треба знати, що наша держава від самого початку звалася „Русь“ а наші предки називали себе „Русичі“ або „Русини“. А московський нарід, що повстав з мішанини слав'ян (наших предків з північної України) із монгольськими племенами,

Як Андрій Суздальський руйнував Київ.

почав називати себе народом „русским“ а свою державу, яка вже від часів Юрія Довгорукого зовсім відокремилася від київської держави, називав також „Русь“. Та для відрізнення українців і України від Москви почали москалі називати наш нарід „малоросами“, а Україну, то є давну властиву Русь, почали звати „Малоросією“, а ще пізнійше називали Україну просто „Югозападна Росія“. Цим хотіли вони показати, що вони й ми — то все одно, ніби один „народ з двох народів, але такий що „великороси“ мають панувати над „малоросами“.

Та, що наші предки вже тоді пізнавали, що москалі, які звуть себе „рускими“, то зовсім инший народ, тому почали вже в XII. а ще більше XIII. столітю називати свій край **Україною** а народ **українським**. Цю назву взяли наші предки з слова „окраїна“; тим словом споконвіку називали ті пограничні землі, що були на краю держави, від сходу, і своїми силами заслонювали державу від частих нападів диких східних орд. І тоді власне, коли назву „Русь“ присвоїли собі москалі, наші предки стали називати цілу свою рідну землю від імени тих пограничних просторів „Україною“. Ця назва добре затвердилася за козацьких часів, а назва „русин“ або „руснак“ лишилися лише в Галичині, на Буковині і на Закарпатській Україні. Та нині вже й тут усі свідомі люде не називають себе инакше, лише „українцями“, бо це назва стара і гарна і відріжнює нас відразу від „русских“ то є москалів.

У нас ще з давна істнує слаба партія „москвофілів“ (яких називаємо такнж „кацапами“) і ці люде думають і хотять других переконати, що москалі і ми, українці, то один „русский“ народ. Але якби вони пильно і безсторонно перечитали історію, то побачилиб, що український народ кілька сот літ старший від „русского“ (московського), що москалі черпали всю свою початкову культуру і науку з України і що перші московські князі то були рідні брати київських українських князів, але відчужилися від Київа і України. Впрочім і всі учені, навіть російська Академія Наук, ще перед війною визнали, що український народ, це зовсім окремий народ і з московським не має нічого спільного.

Це очевидне. Але москалі все голосять, що „нет нікакой Украйни“, бо вони споконвіку хотіли панувати над Україною і до нині панують, а це тому, що без України вони не малиби що їсти. Кажуть що вони й ми то все одно і тим самим хотять оправдати перед собою і перед сві-

Всі політики, а головно в тих державах, які виграли війну і тягнуть тепер з німців великі відшкодовання, були цікаві, як скінчиться нарада знавців („експертів“, то є тої реперaційної комісії, що вже зо 3 тижні радить у Парижі. Делеґати побідних держав („антанти“)

виробили вже плян,

такий, що німці малиби сплатити тим державам ще величезну суму около 40 міліярдів, сплачуючи по 2 міліярди золотих марок річно. З того 27 міліярдів для Америки, а 13 для „антанти“ (Франції, Анґлії, Італії і иншим).

Але **німці** знову зі своєї сторони не згодилися на таке і

представили свій плян

та точно означили, що годять сплатити ще лише 26 міліяр. Делеґати почали між собою радити і запитували менші держави, такі як Югославія, Румунія й инші, чи вони не згодилисяб обнизити свої претенсії до німців, але ті не згодилися. Тоді заявили німецьким делеґатам, що мусять таки згодитися на суму 40 міліярдів як хотять, аби розійшлися в згоді. Але

німці не погодилися на підвишку відшкодовань,

але заявили, що якби їм віддали їх давні кольонії і Познанщину, то моглиби тоді віддати і 40 міліярдів.

Рівночасно перестали брати участь в нарадах. Отже покищо до згоди не дійшло.

Цікаво, що в той день, коли німці дали таку відповідь, один анґлійський делеґат тої комісії нагло вмер!

Німці скінчили будувати і **святочно пустили на море новий воєнний панцерний корабель,** званий „Кеніґсберґ“. На цім кораблі є 9 гармат 15-калібрових. Корабель може плисти 60 кільом. на годину. Цей корабель є збудований і уладжений краще, аніж усі подібні воєнні кораблі других держав. Тому то всі противники німців заздрять їм тепер і дивуються, що по програній війні стати Німеччину на такі кораблі, що коштують міліярди. І тому й не хотять їм попустити при відшкодуваннях. Але німці не дурні, дадуть собі раду.

Друга справа, яку варто згадати, це те, що

15. квітня зібралася в Женеві (в Швайцарії) комісія,

яка має щойно приготовити предложення до нарад иншої комісії в справі **розброєння**. Про це розброєння вже клепчуть кілька літ у Союзі Народів і ніби то всі великі держави страшенно хотілиби розброїтися, але тільки на язик — на словах — а на ділі роблять далі гармати і муштрують військо та зороятися ще лiпше, як перед війною. Вся та мова про роззброєння то лише милення очей і комедія, бо з того нічо не буде. От тепер зібралися в Женеві **делеґати від 28 держав,** приїхав і **большевицький комісар** заграничних справ Літвінов (заступника Чичеріна, який щось хорує) і почали предкладати свої проекти, як вони собі уявляють розоруження. Літвінов зложив уже перед роком такий проект (предложення), **щоби всі держави знищили гармати і зброю та** воєнні кораблі і щоби розпустили військо до дому — і щоби тримали лише поліцію для порядку. Тепер предложив він, аби всі розпустили принайменше половину (залежно від скількости) війська, але цей проект відкинули і не згодилися навіть ставити його під наради головної комісії, якби така зібралася. Німці предложили такий плян, **щоби держави зброїлися явно,** а не тайно, то значить, щоби одна про другу знала, яка вона сильна. Над цим ще мають радити, але певно, що з того нічого не вийде, бо всі ті держави добре знають, що нині, як би котра з них опинилася без зброї і без війська, то зараз задзьобалиби її сусіди або зробилиби революцію покривджені народи, що їх силоміць тримають під ярмом. Приміром, якби большевики розоружилися, то певно, що Україна, Білорусь, Грузія і инші немосковські краї навіть одного дня не трималисяб з з ними і вони опинилисяб самі у своїй Росії, тай хто зна, що й там би з ними було, бо і москалі невдоволені з большевицького ладу. Отже про те, щоби держави самі роззброювалися, шкода й говорити.

Крім цих справ — є хиба дальші відомости про клопоти й неспокої в ріжних сторонах світа.

В Грузії,

про яку ми власне згадали (на Кавказі) вибухло повстання „проти большевиків. Большевики висилають туди військо, бо місцеве не схотіло стріляти в своїх.

В Еспанії

одні є за тим, щоби панував далі диктатор Прімо де Рівера, а другі проти нього. Між иншими також майже всі студенти проти нього, тому багато їх арештовано, а університет замкнено. Але є і багато прихильників Рівери, бо коли він тепер видав карти з питанням: „Чи я вам подобаюся?“, то зібрано міліони підписів, що подобається. Але спокою в краю нема.

Альбанський

королик Зоґу зовсім віддає Альбанію на жир Італії, щоби лише бути там далі королем. Бо італійці будуть використовувати Альбанію і стерегти її перед замаховцями, які хочуть короля Зоґу скинути і зробити Альбанію републикою, від нікого незалежною.

В Афґаністані

далі бються Аманула з Габібулою — і Аманула ніби йде вперед, але не дуже. Тепер якийсь Надір-Кан хоче скликати віче з цілого Афґаністану (край більший, як Польща) і там мавби нарід сам вирішити, кого хоче на короля, Аманулу, чи Габібулу. Побачимо, що з того буде.

Персія

сусідка Афґаністану занепокоїлася тими неспокоями і вже хотіла вмашерувати до Афґаністану й завести спокій, але **большевики тому спротивилися**. Видно, що Персія хотіла би кого иншого поставити королем в Кабулю (столиця Афґаністану), а большевики кого иншого.

В Китаю

далі неспокої, голод, різня. Тепер китайці зачинають навіть годитися з японцями, бо одні і другі то жовта раса, а звертають свою злість проти чужинців — білих: Америки, Анґлії і других. Нападають головно на анґлійців і бють їх та стріляють. Якогось високого анґлійського урядника (члена анґлійської торговельної місії) зловили, привязали до стовпа і так тримали 18 годин, раненого в груди. Цим робом хотять відстрашити чужих, аби не пхалися в їх землю — і не зле роблять, бо чого там шукають ті чужинці? Китайці хотять, аби Китай був для них, для китайців, і щоби кождий нарід був паном на своїй землі і не нападав на землю другого. І колись так всюди буде, І аж тоді не буде воен.

В Польщі

не сталося нічого такого нового. Голова нових міністрів, др. Світальскі заявив, що теперішній уряд не вводить ніяких важних змін, значить, так буде, як бувало. Що буде з соймом, ще не знати. **Є чутки, що в травні мають скликати надзвичайну сесію сойму,** але це не є певне. Бувший премієр (голова міністрів), Бартель, поїхав до Італії на курацію (хорує на нирки), але перед відїздом сказав, що якби Пілсудскому було його треба, то най лише закличе, а він замельдується.

Польські ґазети пишуть, що

на польсько-литовській границі

знову прийшло до стрілянини. В однім місци на польську стежу (патрулю) почали стріляти з литовського боку з скоростріла. Польські жовніри поховалися, а коли прийшли їм на поміч другі, то скорострільці втікли. Кажуть, що це литовські стрільці „шавліси“ зачіпалися з поляками. Знов будуть скарги і ноти.

І студенти бються!

У Львові, в реставрації „Погулянка“ бавилися в неділю вечером студенти поляки і студенти—жиди, що не називають себе жидами, лише „Поляками мойсеєвої віри“.

Польські студенти бавилися на долині, а жидівські на першім поверсі.

Серед забави польські студенти захотіли подивитися, як бавляться жидівські, і прийшло до страшної бійки та різні.

Билися шпадами, палицями, кріслами, стріляли з револьверів.

Як скінчилася битва, то на землі валялося 17 ранених, з яких 10 було тяжко ранених. Ціле уладження реставрації знищено і заподіяно шкоду на 10 тисяч золотих.

Думаємо, що ця спільна забава під одним дахом навчить „польських студентів мойсеєвої віри“ розуму.

—о—

том свої грабіжницькі зазихання на Україну.

Дорогу до цього показав їм уже той перший московський князь Юрій Довгорукий. Він панував у Суздалі а потім у новій Москві і вже тоді називав себе першим князем. Та ще більше показав себе ворогом України син Юрія, Андрей, званий Суздальським. Він уже виріс на півночі, над Волгою, і навіть ніколи не бачив України, ні Київа, ні українців. Себе по приміру батька уважав за князя всіх земель і не терпів, щоби хтось у Київі називав себе „великим князем“. Він постановив знищити Київ, і столицю з Київа перенести на північ до Суздаля або до Москви та назвати себе князем північної і полудневої Руси (то є України).

І свій замір сповнив точво і не пощадила Київа його грабіжницька рука. Він найперше добре всадовився на престолі у новозбудованім місті, Володимирі над Клязмою, покасував усіх менших північних князів і сам став самодержавцем московского народу. Тоді зібрав велике військо і рушив у березні 1169р. на Київ.

В Київі княжив тоді князь Мстислав II. Він зібрав трохи війська і вийшов проти Андрея, надіючися, що з Волині наспіє йому поміч. Але він бився три дні і три ночі а поміч не надходила. Нарешті почав утікати. 8. березня (ст. ст.) 1169 р. на другім тижні великого посту вдерся Андрей зі своїми суздальцями й москвинами до Київа. Почали страшено лютувати і руйнувати. Два дні різали мужчин, старців і дітей, а жінок і дівчата вязали, безчестили й забирали з собою. Грабували богаті доми і палати. Нарешті вдерлися до замкнених церков, поздіймали всі золоті й срібні окраси, забрали всі ризи й ікони і все те вивезли на північ, у Москву. До того часу ще ніхто не знищив так Київа. Здобували Київ ріжні вороги і дикі орди степовиків, але вони задоволялися окупом, а церков не грабували ні людей не різали. Аж син Юрія Довгорукого показав, які будуть потомки Довгорукого. Вони справді і до нині мають „довгі руки“ на наше добро.

За два дні (8. і 9. березня 1169) ограбили москалі Київ так, що раз на все пропало його давне богацтво і його політична сила. Андрей назвав себе „великим князем“, але сидів далі на півночі то в Москві то в Суздалі, то в Володимирі над Клязмою, у своїм „Московськім князівстві“. В Київі посадив свого брата, який його у всьому слухав.

Пропала тоді, тому 800 літ, сила і велич Київа. Але самостійна українська держава, ще не пропала. Вона саме тоді розцвітала на просторі нинішної Східної Галичини та Волині До галицьких князів перейшла тоді вся сила і сам Київ був потім ще з двіста літ від них залежний. Столицею України став тоді спершу Перемишль, потім Галич, а вкінці XIII. віку Львів. Про цю окрему галицьку державу почнемо писати в слідуючім числі.

ОСТОРОГА!

За час піврічного істновання „Народньої Справи“ і виплачування допомог нашим передплатникам ми прийшли на жаль до прикрого пересвідчення, що деякі наші передплатники отримали допомоги на підставі фальшивих посвідок загибелі худоби. Допомоги вони вже давно одержали, а доперва сьогодня довідалися ми про ті надужиття. Заявляємо цим, які нас обманули, що нікому з них їх промахів не подаруємо і, оскільки не звернуть нам допомоги, то справу віддамо в суд, бо іншої ради з такими людьми, здається, нема. А всіх прочих остерігаємо не пускатися на такий нечесний, легкий хліб, бо це завсігди вийде на верх, чи нині чи завтра, а які можуть бути наслідки того, кождому відомо. В інтересі всіх передплатників і в інтересі ґазети будемо таких обманчивих людців пятнувати публично і подавати в суд. Котрі це є, вони самі знають, бо ми вже до одних написали, а до других пишемо.

Не нарікайте.

В кождім числі нашої ґазети друкуємо імена тих передплатників, котрим признаємо запомоги через випадок між худобиною. А попри ті признання друкуємо й імена тих передплатників, яким також трапився випадок, але їм не можемо признати запомоги, бо вони **не точно** передплачують ґазету але переривають передплату. Ми все зазначуємо, що хто перерве передплату, той тратить право до запомоги, а набуде його знову тоді, коли відновить її і мине місяць від того дня, коли він відновив передплату. Ми все перестерігаємо, щоби люде точно відновлювали передплату,—бо як самі бачите, нераз один день перерви стає на перешкоді до запомоги. Та це ще не помагає і наші люде просто з недбальства легковажать собі наші упімнення.

А чому ми не можемо признавати запомог тим, що переривають передплату? Тому, що гроші на запомоги беремо з передплат кождого передплатника. Отже запомагаємо того, який сам точно вносить свою лепту в той фонд, так що тут одні другим в нещастю помагають. Це не є жадна тайна і це всім зрозуміле. Чиж булоби справедливо, якби ми признавали запомогу і тим людям, які забувають про точність і не вкладають точно і на час свойого сотика до тої спільної каси, з якої даємо запомоги? Ні. Бо ми обчислили, що запомоги зможемо виплачувати точно лише тоді, як передплатники будуть точно відновляти свої передплати.

Тому ще раз повторюємо, що хто перерве передплату і йому в день випадку між його худобиною не мине бодай місяць від відновлення його передплати, тому в ніякім разі запомоги не признаємо Від того в інтересі всіх тих тисячів точних передплатників не можемо відступити і тут не поможуть ніякі просьби ні покаяння. Тут не поможуть і просьби тих сільських інтеліґентів, які в добрій вірі пишуть до нас і просять за когось, і ми дивуємось їм, що вони того не розуміють і вводять людей в блуд, обіцюючи їм помочи. Хто точно передплачує ґазету і відновлює вже передплату, заки ще скінчилася стара, тому даємо запомогу без жадної протекції. А гадаємо, що відновити передплату точно то є вислати нову передплату, заки ще скінчилася стара, може кождий дбайливий чоловік, а недбайливий нехай покутує за свою недбайливість. Віримо, що може таких недбайливих буде чимраз менше, а вкінці зовсім їх не буде а тоді й не буде неслушних нарікань на нас, що не признаємо запомоги. Ми признаємо їх всім, хто виповнює наші неважкі умови: хто висилає і відновляє точно передплату. Як хто дбає, так має. Запамятаймо собі це, а всім нам буде ліпше.

— —

Чого не треба боятися?

Один наш приятель пише нам: „В нашім селі С. є нині понад 10 передплатників „Народньої Справи“ та однак уважаю то число передплатників за малим, бо така часопись, як наша „Народня Справа“ повиннаб бути у кождій хаті. Її прочитає і буде розуміти навіть кождий старший школяр. А при тім ще предплатник користає в разі випадку на худобу. То для того я раджу кождому пренумерувати собі „Народню Справу“. Та дуже мене здивувало, коли я в розмові з одним здається свідомим господарем пізнав, що він має охоту на ґазету і, пренумерувавби і має, як то кажуть „звідки“. та одно біда: має якогось страха перед якимсь переслідуванням (розуміється з сторони властей).

Не хочу виражати імени того господаря бо він ґазету уже запренумерував, однак прошу Вас, пане редактор, про це щось написати.

(І. Я.)

До цего листа можемо сказати лише так: Вже треба бути дуже несвідомим і страшним боягузом. щоби навіть боятися передплатити і читати свою рідну ґазету. За це ніхто не сміє вас переслідувати, бо ґазету кождому вільно читати, яку він хоче. Колиж би справді десь трапилося, що якась влада (приміром постерунок) когось би переслідувала або комусь навіть дорікала за читання „Народної Справи“, то це незаконність, і просимо нам зараз про це донести.

Всім дописувачам.

Один дописувач пише в своїй дописи так: „У нас священика нема, то паламар з братом рубають на церковнім дуби і возять собі додому“. Добре. Як би ми це помістили, то той паламар може нас подати до суду, що ми його називаємо злодієм і редакція заплатить кару. Щож робити? Такі випадки в допис не давати. Як є певні свідки, що хтось щось украв то на це є доходження і суд, а ґазета не є на те, щоби когось о злодійство підозрівала. В ґазету можете подати лише такі випадки, що хтось уже був у суді покараний за злодійство, це мож помістити, як воно потрібне для загального добра. Просимо наших дописувачів звернути на це увагу, бо то їм легко написати, але нам не легко друкувати.

———

Іскра кинена. Мале Вербче, повіту Костопольського Нема в нас церкви, нема кооперативи, не було й школи ні читальні, є в нас тільки жиди. а селяне не знають, як собі зарадити, знають одно, позаходити до Хайки, Шевеля, Іцька і других і курять люльки.

Тепер наше село трохи пробудилося, 1928 року відчинили нам школу, ще й нащастя прислали нам вчительку-Українку і тепер наші діти вже, коли йдеш селом, то й шапку скидають. Спочатку березня 1929 року відчинили бібліотеку-читальню, ще хочуть відчинити склеп-кооперативу. На школу помешкання відповідного нема, міститься вона в жидівській хаті, в котрій лише міститься 7 лавок, але з часом поправиться.

Раніш тут була ґазета російська, а тепер вже йдуть штук з 10 „Народня Справа“, „Українська Громада“, „Неділя“, „Сільський Господар“, „Новий Час“ і др. Стали люде сходитись читати ґазети, книжки, а переважно дівчата і жівки, що цікавляться книжкою краще, ніж чоловіки от як Наталка Боса і другі, честь їм і слава. Заходами бібліотеки-читальні 24. березня в Великому Вербчи відслужено панахиду по нашому незабутньому письменникови Тарасови Шевченкови. По Службі Божій о. Новоселецький виголосив промову, хто і ким був для нас і яке значіння мав Тарас Шевченко, промова хоть коротка була але мала великий вплив на присутніх, котрих було понад 200 осіб; були роздані свічки, котрими освітилась церква, котра мабуть не чула ще такої панахиди, від коли стоїть, були також і діти зі школи Малого Вербча, понад 20 осіб, на жаль не було дітей зі школи Великого Вербча, мабуть вчителька не скавала, а й вона здається є Українка. Бібліотека-читальня в Малому Вербчи складає щиру подяку за прихильність до читальні. Вам хлопці з Великого Вербча, котрих є понад 20 і називаєте себе „інтеліґентами“, а говорите пом ж себе, а навіть і других по московськи, ганьба! Пора вже братись за роботу, відчинити кооперативу, читальню, є у вас з ким працювати! Дай Біг, щоби мої слова до Вас на дурно не пішли. Вам, селяне з Малого Вербча, щасти Боже в Вашій культурно-громадській праці!

Селянин.

———

Встидайтеся! В селі Мацошині, пов. Жовква прийшов якийсь пан від „стражи“ на засідання ради і говорив, що вартоби заснувати в селі „страж“. Всі радні і війт почали крутити язиком, стараючися говорити до него по польськи, так що аж полякови стало бридко і він сказав: „Ґадайцє до мнє по руску!“ Потім говорив він ще з молодими хлопцями, але ці не встидалися своєї мови. Лише один пробував також говорити не посвому, та його висміяли. Панове радні, ви вже забули, як вас мати вчила говорити? Аж вас сам поляк мусів опамятати? Встид.

Громадянин.

———

Сходить сонце Липа, пов. Добромиль. Наше село Липа хоч велике, але вбоге. Українське населення, більшість халупники-зарібники залежне економічно від можних дідичів Козловських. До того один з них війтує самовладно в громаді від 30-ти літ, тож недиво, що при соймових і сенатських виборах війт допровадив до того, що переважна часть голосів впала на „одинку“ та трохи на „вісімку“. Одначе і в нас заноситься на краще. Завдяки праці місцевого пароха о. Людвика Гаська вдалося зробити перший крок в просвітянській ділянці. На днях відбули установчі вбори читальні „Просвіти“ при участи голов читалень з Бірчі і Явірника-руського. На початок вписалося 37 членів. Нововибраний виділ під головуванням о. пароха Гаська, поведе тепер плянову просвітянську роботу і прожене з села довго тревалу темряву.

Свій.

———

Слідами тверезости! В нашім селі Стриганцях, пов. Товмач, з початком 1927 року відновлено кооперативу „Сп. Крамниця“, котра вже нині осягнула майже 200 членів і дуже гарно розвивається. Рівнож дуже гарно росте читальня „Просвіти“, Аматорський Гурток, котрий дав 10 вистав в раці 1928, тов. „Сокіл“, Каса „Стефчика“ і Кружок „Р. Школа“. В біжучім році селяни дуже зацікавились читанням часописей, бо має наше село майже 45 передплатників „Нар. Справи“. Минулого року за почином управи нашої кооперативи вписалось 70 членів на початок за знесенням алькоголічних напитків в нашім селі і віддано начальникови громади, аби він перевів по закону плебісцит. Чому цього уряд громадський не зробив і досі не знаємо.

Цего року з початком березня за почином всіх установ скликано селян до чит. „Просвіти“ на нараду, в справі боротьби з алькоголем. До зібраних промовляли: Василь Бельбас і Михайло Баранецький. Оба пояснювали, як-то наше населення на марно викидає свій тяжко запрацьований гріш в чужі кишені, за що жиди називають нашого рільника „Ґоєм“. Потім о. парох Софрон Левицький палкою і щирою промовою доповнив реферати обох передбесідників і побажав щиро, доброго наміченого успіху своїх парохіян. І на цім місци складаємо сто-кратну подяку Вс. о. С. Левицькому, котрий від початку свого довголітного побуту аж по нинішний день має великі заслуги для нашої громади своєю невсипущою працею на полі просвітно-економічнім. Ухвалено слідуючі резолюції: весіля, хрестини, празники, всякі забави і т. п. від нинішного дня справляти без жадних напоїв, то є без горівки, пива і вина, на що дали свої власноручні підписи за тверезістю поверх 100 членів. І цею дорогою складаємо честь Федорови Кузенькови, котрого відбулося вінчання дня 5-го березня без ніяких напитків. Отож шануймо громадяне і впроваджуймо в життя на далі розпочате велике діло, не чекаймо, коли то помимо упімнень опамятається уряд громадський перевести голосовання (плебісцит) проти найстрашнійшого ворога, цебто горівки. Бойкотуймо (оминаймо) коршму, а тоді і без плебісциту вона пропаде.

Тверезий.

———

Працюймо спільно та витревало! Дня 31/III ц. р. шкільна молодіж села Підбереж, пов. Долина, звеличала память нашого поета Тараса Шевченка піснями та деклямаціями. Свято це відсвятковано торжественно. Саля була гарно прикрашена, а на стіні виднів великий портрет Т. Шевченка, прибраний в українські вишивки та національні украшення. Майже у кождого видніла на грудях синьо-жовта відзнака. Промову виголосив п. Левицький Юрій, в котрій ясно представив, чим був для нас Т. Шевченко. Співи і деклямації випали гарно. Вивчанням їх занявся п. Нуд Вол. Деякі пісні на жадання зібраних повторювано по раз другий. На кінець, по відспіванню народних гимнів, о. парох Левицький подякував зібраним за численну участь в святі, а голова чит. „Просвіти“ п. Прастай П. звернувся до шкільної дітвори, щоб і на далі були витревалі в праці, бо тільки тоді принесуть своїм родичам потіху, а свому народови користь. Кождий школяр та школярка одержали внимку з концерту, яко памятку так великого і важного свята.

Дивно і прикро стає, коли згадаємо декотрих молодих господарів, котрі в селі уважаються за „щось“, а участи в святі не взяли. Чи жалували ви цих пару сотиків? Схаменіться, поправтеся, а на народні цілі не жалуйте гроша! І чи не стає вже вам золотого на „Народну Справу“, щоби мати цю цікаву ґазету в своїй хаті? Читати чужі ґазети (та віддавати адресатови по тижневи) це не гарно і сором! Занимаймося більше спільними ділами та заохочуймо і других. Покиньмо байдужність а ставаймо разом до освітної праці!

На цім місци взиваємо всіх наших свідомих односельчан, щоби помогли своїми датками відновити читальняний дім. Тоді і культурна праця в селі піде краще.

Д. Д.

———

Зле і добре в Назавізові. З Назавізова, пов. Надвірна пишуть: У нас є кілька свідомих людей і культурне життя іде досить гарно. Є читальня „Просвіти“, Луг і Кооператива. А від трьох літ і коршми нема. Але є й такі пяниці, що за літрою горівки пішлиби на край світа. світа. Наші темні робітники в день іменин одного міністра йшли в поході а потім за це дістали горівки і так попилися, що не могли нещасні трафити до свого села. А на курс неграмотних не мають часу ходити, бо там не дають горівки.

———

Переписка з дописувачами.

Дописувач з Вининк, Сокальського повіту, жалується, що хотяй в селі є своя українська крамниця, то богато людей її поминає і йде до жида Село бідне, темне, непросвітне. Хто його пробудить, тому всі гріхи будуть прощені.

Дописувач з Літині, пов. Дрогобич, пише, що в селі страшне піянство і розпуста, а ті люде, що моглиби ці хиби викорінити, ані пальцем не кивнуть і ще самі беруть в тім участь. Виділ Читальні обернув Читальню на дім забав і ще гірше. Пють і бються в Читальні! Деякі жінки беруть собі примір з якоїсь безсоромниці і пиячать, аж гуде. А це село було колись дуже культурне. Шкода. Невже нема нікого в селі, щоби зробив з читальні Читальню, а не дім танців?

Читальня „Просвіти“ в Ціпках: Як заложити касу ощадности „Райфайзенку“? Пишіть до Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові, вул. Словацького 14. і зажадайте, аби вислав Вам 5 статутів такої каси, поучення про основання і яких 50 членських заяв. Як дістанете те все, — коштує коло півтора золотого — зберіть принайменше 10 громадян, зробіть основуючі збори каси, зареєструйте управу каси та зачинайте касову діяльність. Радимо Вам ще купити в Ревізійному Союзі дві книжочки за 1·50 зол. про основування та ведення кооперативи.

Д. з Юнашкова. Годі прочитати.

Д. з Острівця. Може піде пізнійше в скороченню, бо в нас віршів повно, деякі вже по пів року ждуть на чергу.

Я. Андр. Городно. Вашої дописі не можемо помістити, бо і задовга і чисто особиста. Деж ми маємо час читати дописи на 6 повних сторін вбитого письма? Напишіть коротко, о що ходить.

Дотримуйте слова! Члени Читальні „Просвіти“ в Звинячи, пов. Чортків, взивають того пана, який (рішенням полюбовного суду) до 30 березня мав зложити 5 долярів на будову читальні, щоби це зробив якнайскорше, бо в противнім разі оголосимо його імя як такого, що не дотримує слова.

Дописувач зі Свинюх. Нам це не цікаве, хто в кім любиться.

М. Кад. Делятин. Ваш лист передав Адміністрації для полагодження. Ю. Ш.

Ґ. Б. Відповіди не буде.

———

◆◆ **Спростувачам до відома.** Дехто тронутий або зворушений або обурений дописю на своє село або на себе, запитує нас, хто допись писав і жадає назвиска дописувача. Цим усім відповідаємо: **Назвиска дописувача нікому ніколи не сміємо зрадити** і тому даремні всі ті запити, без огляду, чи вони в злій чи добрій вірі поставлені. Хто чується ображеним, нехай потягає Редакцію до відвічальности Та гадаємо, що ми так осторожно і делікатно пересіваємо всі дописи, що досі ще нікого не могли образити. Коли про когось є приміром мова, що він ходить до коршми, то це булаби лиш тоді обида, як би це не була правда. Отже на такі запити в справі дописів не будемо нікому відповідати.

? Чи Ви вже намовили бодай ?
? одного сусіда, щоби вислав ?
?передплату на „Народню Справу“ ?

Чи Ви вже оправили портрет Т. Шевченка в рамці і в шкло? Зробіть це всі ще перед Святами! Мужі довіря повинні пригадувати це передплатникам!

КАЛЄНДАР НА ТИЖДЕНЬ.

КВІТЕНЬ 28—30 1929.

28. Неділя 6. посту. **Квітня** Аристарха. (**Квітня.** Трофима)
29. Понеділок, Агафії, Хіонії, Ірини мч. (Агафії).
30. Второк- Симеона прп.

ТРАВЕНЬ 1—4 1929.

1. Середа, Івана Декапол. прп. (Івана прп. **Квіт.**)
2. **Великий Четвер**, Івана прп. (**Стр. Четвер**, Івана прп.)
3. **ВЕЛИКА ПЯТНИЦЯ**, Теодора прп.
4. **Велика Субота**, Януарія смвч.

—о—

Зміни місяця. Повня 23. квітня, остання чверть 2. травня, нів 9. травня.

— —

Як нарід приповідає:

— З кого на весні піт ллеться, той в зимі з біди сміється.

— У котрої гарна цнота, тую візьмуть без золота!

— Богатого і сер пголить, а бідного й бритва не хоче!

— На одним кілочку всего не повісиш. (Б. М.)

——

◆◆ **Великодне Число „Народної Справи“**. Слідуюче число „Народної Справи“ (17) вийде за тиждень подвійне і з численними образками, бо це буде число святочне.

◆◆ **Луговий вечір**. В неділю 14. квітня улаштувало у Львові руханкове і пожарниче Т-во „Луг“ Луговий вечір. Свято відбулося в селі Інституту ім. Лисенка. Вечір почався промовою голови лугових товариств. Дра Дашкевича. Він пояснив коротко історію лугової оґанізації та ствердив, що мимо численних перешкод з ріжних боків Лугова орґанізація зуміла гарно розвинутися і приєднати богато молодіжи до корисної праці в цій орґанізації, що вправляє тіло і виховує в карности духа та ратує людський дорібок від огню. Всі точки програми Лугового вечора пройшли дуже гарно і були доказом, що львівський „Луг“ може служити за взірець усім иншим, своїм побратимам На Вечір прийшло багато гостей поглянути на своїх луговиків. Прибуло також багато луговиків з поблизьких сіл. Цей вечір заохотив усіх луговиків до ще кращої праці над собою, щоби мимо всіх колод поступати вперед і розвиватися на славу, чого їм з усеї „душі бажаємо.

◆◆ **Розвязують.** Станиславівське воєвідство розвязало Т-во „Луг“ в селі Будзин пов. Товмач, як пише через те, що „Луг уржондза цвічення на спосуб войскови“ і не ратує при пожарах. Таку причину подає воєвідство мимо того, що один 16-літний луговик перестудився при тім, як тягнув з товаришами сикавку до пожару 3 кільометри, і з перестуди вмер.

◆◆ **Політична розправа проти селян з Тернопільщини.** 17. квітня почалась у Львові розправа проти 31 селян з Тернопільщини. Акт обжалування закидає їм, що ширили протидержавну аґітацію, розкидуючи комуністичні відозви, які взивали до революції. Обжалуваних боронять адвокати: др. Ляндав з Перемишля, др. Давидяк, др. Волошин і другі зі Львова. Розправа потриває до 3 тижні.

◆◆ **Матура в приватних українських ґімназіях.** 27. травня зачнеться письменний іспит зрілости (матура) в приватній ґімназії ім. І. Франка в Дрогобичі, в Яворові, в Рогатині і в Станиславові.

◆◆ **Смерть кооператора.** В Олеську золочівського повіту вбив якийсь невислідженний злочинець Юліяна Сухоставського, що був крамарем в кооперативі „Єдність“. Злочинець стрілив вечером крізь вікно до хати бп. Сухоставського як він молився, і поклав його трупом на на місци. Покійний осиротив жінку і двоє дітей.

◆◆ **Ще про знимки.** Дістаємо богато знимок (фотоґрафій) з просьбою, помістити їх в ґазеті. Заявляємо щераз, що можемо містити лише такі знимки, які фотоґраф добре і відповідно зробив, бо то не кожду знимку мож відбити в ґазеті. Отже як котрої знимки не містимо, то тому, що зле зроблена, винен тут той, що фотоґрафував. Як доброму фотоґрафови скажете, що це має піти до ґазети, то він зробить добре.

Засуд на убійників. 21. листопада напали Ян Мазур і Кароль Мазур на одного свого товариша, як він молився в костелі в Колодні пов Жовква і замордували його. За це засудили тепер Яна Мазура на сім літ, а Кароля на шість тяжкої вязниці.

◆◆ **Вирівнуйте землю... тим разом в хаті.** Польське міністерство здоровля казало оголосити, що цего місяця зачинається контроля по сільських та двірських хатах, чи земля в них рівна. Коби тільки при тім знову не було яких надужить.

◆◆ **Напад на почту в Монастирисках.** Якісь люде пробували недавно вламитися до почтового уряду в Монастирисках, але їх сполошили. Підозрілих у тому, Антона Недзвецкого і Юзя Ґронатовського арештували.

◆◆ **Чя то люде?** В Тлустенькім, пов. Копичинці арештували двох парубків, 18 літних Антона Могилевського і Йосифа Моравлюка за те, що вони зґвалтували дві 11-літні дівчинки: Теклю Гомелюк і Катерину Могилевську, сестру Антона. От кара Божа!

◆◆ **Що може впертість.** У Львові втроївся 19-літний хлопак через те, що хотів вступити добровольцем („фрайвіліхом“) до маринарки, але батько заборонив йому.

◆◆ **Злодійство і бандитизм.** На дорозі між Туликовом і Зібранівкою в Снятинщині напали якісь бандити на Івана Франчука і його жінку, зрабували їм 110 золотих і тяжко побили. Це мабуть ті самі бандити, що вбили недавно купця Хаїма Шенгольца, як він вертав з Снятина до Потічка. — Станиславівський аптикар Теодорович зловив в своїй аптиці двох злодіїв. Вони закралися туди серед ночі і взяли собі вже 35 долярів і 38 золотих. Їх арештували. Це є С. Петришак і В. Зінковський зі Снятина. Недавно виарештували злодіїв і бандитів, які обікрали церков у Стремільчу пов. Радехів та були пострахом повітів: радехівського, горохівського і дубенського, бо зі зброєю нападали на проїзжих людей а навіть впадали до хатів. За влом до церкви арештовані: Степан Гурма, Василь Гурманюк, і Онуфрій Фіщук з Смоляви повіт Хорохів. За инші злочини арештовані: П. Бандорук з Козацької Долини (пов. Луцьк), Гнат Питльований, Ф. Матеюк з Смоляви, Петро Федчук і жидок Шльома Ґрубман з Берестечка пов. Горохів. Всіх їх замкнули в Лопатині.

◆◆ **Троцкого ніхто не хоче.** Бувший большевицький головач Троцкий просив ще Норвеґію, щоби його приймила до себе, але й уряд Норвеґії відповів, що не може його пустити до краю. Отже Троцький далі сидить в Туреччині.

◆◆ **В Білгороді та Букаресті сніг і мороз.** Минулого тижня, як в нас так нагло було поземніло — далеко на полудни в Сербії та Румунії також настали були морози і впали сніги. Столиці обох держав Білгород та Букарест були вкриті снігом як серед зими.

◆◆ **На ровері їхав 33 км. по воді!** Тими днями переїхав один анґлієць на ровері, приладженім так, аби міг плисти по воді, морський пролив — так званий канал Ляманш, що ділить Францію від Анґлії. Цілу ту морську дорогу переїхав він за пять і пів години — значить зі скорістю 6 км. за годину. Бо канал широкий на 33 км. Иншим разом розкажемо, як виглядає такий ровер, що їде по воді.

◆◆ **По спеці — зима.** По гарній погідній пятниці минулого тижня через ніч так похолоділо, що малося враження, що це не кінець квітня, а кінець лютого. В понеділок рано 22. квітня політав через 10 хвилин густий сніг.

◆◆ **В Анґлії вибухла віспа.** На одному кораблі, що плив до Анґлії, вибухла віспа. Як подорожні розїхалися по краю, то рознесли і хоробу зі собою. Тепер занедужало в ріжних містах кількадесять людей. Населення сильно переляканe, бо в Анґлії давно вже не було випадку віспи.

◆◆ **В Литві померзли сади.** Заграничні часописи пишуть, що в Литві вимерзли три четвертини всіх садів. В Польщі вимерзла, як кажуть садівники, майже половина всіх садів.

◆◆ **Марс дає сиґнали.** Анґлійські астрономи зауважили, що через цілий тиждень в 10. годині в ночі з планети Марс вилітала світляна куля і щезала в просторі. Астрономи догадуються, що це були сиґнали тамошних жителів для мешканців нашої землі.

Квітна Неділя і Великий Тиждень.

Неділя 28. квітня це Неділя **квітна** або **цвітна**, або як подекуди називають: шуткова. В цю неділю посвячують в церквах перші зелені вербові галузки з бруньками (базьками, шутками) а люде розбирають їх і несуть до дому. Коли по дорозі стрінуть кого знакомого, вдаряють його легко тричі свяченою галузкою і говорять: „Лоза бє, не забе, від нині за тиждень Великдень“. Або в деяких сторонах так: „Лоза (шутка, верба) бє, не я бю, від нині за тиждень Великдень!“ Так само поздоровляють кождого в хаті, навіть дитину в колисці. Цей гарний звичай свячення галузок в квітну неділю пішов— як кажуть — з того, що на тиждень перед своїми муками і смертю Христос вїхав на ослі до Єрусалиму, а люде витали його радісними окликами і сипали йому цвіти під ноги, наче королеви, і вимахували радісно галузками з оливного дерева. — В Велику Пятницю обносять і кладуть у церкві плащаницю на спомин того, як Христа уложили до гробу. Люде моляться біля плащаниці і звичайно цілі ночі перебуває дехто з побожних в церкві. Замовкають дзвони, а замісць них молодіж калатае в деревляні калатальця („клепала“), а дзвони озвуться радісним гомоном аж в неділю рано, голосячи радісну вістку, що Христос воскрес.

Велику Пятницю святкують наші люде дуже святочно, як велике свято і строго постять та здержуються від усякої роботи (подекуди навіть в печі не топлять).

В Велику Суботу вечером горять по селах звичайно на цвинтарях огні. Це хлопці палять ворота, забрані з того обійстя, в якім живе мила дівчина. Кажуть, що ці огні палять на памятку тої ватри, коло якої грілися в городі Каяфи римські жовнірі, коли привели Ісуса на суд до Каяфи і коло якої ап. Петро тричі вирікся Ісуса. Та може це мати також звязок з тими огнями, які розкладали наші предки, як ще були поганами; так огні клали весною над водами і устроювали ріжні забави, витаючи весну.

Хто доляри мае, най це прочитае.

Розійшлася вістка, що Америка в найблищих місяцях (1-го липня) видасть нові долярові банкноти і всі дотеперішні банкноти мусять бути виміняні на нові, які будуть о 1 цм. коротші.

Дуже можливе, що грошеві спекулянти схотять це використати та по знижених цінах будуть старатися скуповувати долярові банкноти. Перестерігаемо наших селян, аби не далися застрашити таким спекулянтам, бо, як і треба буде вимінювати долярові банкноти, то час на це визначиться довгий і саму виміну уладиться так, аби через це ніхто не поніс страти. Це буде лежати в інтересі самої Америки, бо як би хтось через це поніс страти, то на пізніше люде стратилиби довіря до такого гроша і він стратив би через те на вартости. А Америка до цього не допустить. Вимінювати доляри можна буде з десять літ! Про цю справу будемо точно повідомляти наших читачів.

До складу і прикладу.

„Лоза бє, не я бю...“

У неділю мав я гості: Матій прийшов рано, а вполудне і Кирило увійшов нежданo.

Прийшов в хату: — „Слава Богу!“ — лозою махає і мене по плечах нею злегонька вдаряє.

— „Здоров. друже Сорокатий, лоза бє, не я бю! Щоб ти знав, що вже за тиждень буде свят Великдень! — І тебе, Матію вдарю, бо ти давно битий, а ти мене теж не жалуй, щоб звичай сповнити!

— „Ой, бий, друже, бий Кириле, — Матій повідає, — що Великдень вже за тиждень, нехай спина знає. Якби знати, що за теє мож добра діждати, то я мігби свою спину і на муки дати!“

Так він каже, а Кирило як здійме лозину та як спустить на Матія з гори на долину! Потім Матій прут у руки, як цвяхне Кирила! — „Ліпше! Ліпше!“ — цей говорить — „Є ще в мене сила!“

Аж я кажу: „Перестаньте, бо це смішні речі! Чи вам вже так дуже добре, що вас сверблять плечі? Гарно це, що ви готові для добра терпіти, якби всі так, то зажилиб краще наші діти. Але що тут плечі винні? Слід їх шанувати, щоб все просто їх тримати, нігде не згинати! Як до того звикне спина, щоб просто стояла, то скоро це відберемо, що недоля взяла!“

Слухав Матій ту науку, слухав і Кирило, ще ми довго так сиділи, говорили мило.

Аж як стало вечоріти, прощались зі мною, пішли з хати тай ве селість забрали з собою. Та лозу мені у хаті на спомин лишили, щоб згадав я все, як нею себе вони били.

Я на ту лозу дивлюся, тай собі думаю: Коби більше таких було у нашому краю! Коби всі готові були за народ страждати, то щасливим свій край в дрівби.

Іван Сорокатий

Що по чому?

Збіжжа:

Двірська пшениця 49 до 50 зол., селянська 46 до 48 зол.; жито 32 до 33; овес 29 до 30; ячмінь 28 до 29, ячмінь броварняний 33 до 34; кукурудза 34 до 35; фасоля біла 90 до 120, краса 65 до 75, кольорова 50 до 60; гречка 41 до 42 зол.

Ціни падуть.

Молоко, масло, яйця

„Маслосоюз“ платить за масло: 1. сорт 5·60 до 5·80 зол., за молоко 0·44 до 0·45 зол. літра., за копу яєць 7·20 зол., за літру сметани 1·80 зол.

Масло сильно подешевіло.

Червона конюшина без перстенця (канянки) 1 кґ. — 3·60 зол., біла конюшина 4 зол., шведська 5·75.

Буряки: екендорфські 1 кґ. — 4·20 зол., мамути 1 кґ. 4·50 зол., півцукрові—5 зол., Ідеал Кіршого – 6·— зол. (1 кґ.).

Бруква: 9·— зол. — 1 кґ.

Морква пашна біла 1 кґ. 10 зол.

Капуста бруншв. 1 деко — 0·50 зол.

Цебуля житовська 1 кґ — 20 зол., димка — 2·50 зол.

Люцерна 1 кґ — 6 зол.

Сераделла 100 кґ — 85 зол.

Тяжко дістати.

Гроші.

За доляр амер. 8·92 зол., фунт штерл. $43^{1}/_{2}$, фр. франк 0·34 зол., швайц. франк 1·72, австрійський шілінґ 1·25, чеська корона 0·26, німецька марка 2·10 зол., румун. лей 0·05 зол., арґентинський пез 3·60 зол.

Ціни худоби.

В першій половині квітня плачено у Львові за воли по 1·65 до 1·75 зол., корови від 1 до 1·65 зол., ялівник від 1·40 до 1·60 зол., телята від 1·05 до 1·35 за 1 кґ. живої ваги.

Свині на бекон 1·90 до 2·20, мясні свині 1·75 до 2 зол., товсті свині 2 до 2·30 зол. за 1 кґ. живої ваги.

Тепер ціни трохи впали.

Мясні ти беконові свині повинні важити від 70 до 90 кґ. і мати гарно розвинену шинку.

———

! Чи Ви подумали над тим, ! ? коли маете відновити передплату!

Де не можна садити буряків, — садіть брукву.

На гірших землях та трохи підмоклих пашний буряк не буде рости. Натомість брукла на таких ґрунтах може цілковито заступити буряк і дати тільки само, або й більше знаменитої паші на осінь і першу половину зими.

Брукла вимагає глибокозораної землі і добре погноєної; найперше треба на городі посіяти розсаду, так як розсаду капусти та в половині травня або й при кінці травня пересадити її на поле. Пересаджується її в ряди на 45 до 50 цм. віддалені від себе а одну рослину від другої на 20 до 25 цм. Дальший догляд, зразу такий як при пересадженій розсаді капусти, а пізнійше, як при буряках.

Аби брукла велика росла, треба як прийметься, раз або два рази на весну підсипати її салітрою. Перед садженням треба поле добре погноїти обірником, або помічними погноями, наприклад 100 кґ. азотняку, 150 кґ. томасини та 200 кґ. потасової соли на морґ, або 150 кґ. суперфосфату і 200 кґ. потасової соли перед садженням та два рази по 50 кґ. салітри, як брукла вже росте.

На морґ потрібно 2 кґ. насіння (1 кґ. коштуе коло 10 зол.). Найліпша брукла „Банггольм“, що зароджує до 500 до 600 сотнарів з морґа.

Але її треба скормити до лютого, бо пізнійше деревіє і погана з неї паша.

Пашні буряки цеї весни треба пересаджувати.

Весна спізнилася і спізнилися всі полеві роботи. В инші роки в цю пору вже кінчилися всі весняні сівби а цего року тільки щорозпочали.

Але, аби надігнати спізнену весну — треба вміти використати все, що лише вдається. Тут хочу звернути увагу господарів на пашні буряки. Їх вже треба було садити. Та в богатьох селян ще не готове поле для них. Аби з ними не спізнитися — треба буряки тепер густо посадити або посіяти на городі, так як сіється розсаду, та пересадити їх пізніше на добре приготоване поле. Пересаджувати можна навіть при кінці травня (мая).

Через пересаджування ми нічогісько не стратимо — тільки зискаемо. Бо посаджені відразу на поле буряки треба все одно проривати і тратити богато часу. При пересаджуванню той час використаемо на саме пересаджування і вже не треба їх буде одинкувати. Крім того добре пересаджені буряки ростуть більші і скорше, як сіяні або саджені.

Тож, як ви не маете ще готового поля під буряки, то приготовляйте розсаду та тим часом добре приготовіть поле.

(Про те, як треба управляти пашні та цукрові буряки — точно описано в книжочці „Народної Справи“ „Цукровий буряк“. Коштуе 0·40 зол., з пересилкою 0·50 зол.).

Маріян Стахурський

старший ветерин. лікар у Львові.

Дещо про сухоти у худобини і в людини і як перед ними стерегтися?

Щоби бути здоровим, треба уникати всього, що шкодить здоровлю. До цього веде передусім: добра віджива, світло, повітря і чистота. Чудотворні лучі сонця і подих повітря, збивають заразники сухіт у плювотині вже за кілька годин. Коли заразника залишити у флегмі в темноті—задухові, він і висушений може заражувати собою через кілька місяців. Добрий корм це підстава здоровля у тварин (Так як і в людей). Треба памятати господареви, що лише здорова паша удержуе тварину здоровою. Коли в господарстві трапиться нам паша ліпша й гірша, то не скормлюймо окремо ліпшу а потім гіршу, тільки подаваймо обі змішані. Гіршу пашу, як вона сплісніла, зацьвіла, закурена, — слід найперше перемолотити ціпом, щоби не зашкодила худобі. Лиху пашу можна зробити смачнішою й стравнішою, коли після очищення — спарити її, або посипати ґрисом і сілю. Недостаточна віджива, як і зле зібране, довгими дощами або повінню вилуговане сіно, паша замулена, сплісніла, зацьвіла, загнила, стухла, — спричинюе нежит, повертаючу зодму, вихудження, водну пухлину, недокровність. Так і мочаристі, болотнисті, підмоклі (з зашкірною водою) пасовиска, вигони вкриті снігом або инеем (шроном) — приводять до хоріб шлунка, хробачних хоріб. А те все творить нахил до сухіт.

Дуже добре впливае на здоровля худоби віджива у рівних відступах часу (реґулярно). Це піддержуе охоту до їжі і запобігае переповненню жолудка, а переповнення жолудка спричинюе також ріжні хороби.

Велике значіння в догляді за здоровлем мае належне поїння. Поїти худобу треба чистою, вистоялою (не захолодною) водою, найліпше водою криничною або річною. Поїння в придорожних ровах, калюжах, багнах, плавищах, — є

шкідне. Не поїти також худоби там, де намочені коноплі або гние падло, не поїти водою з під леду, бо це легко доводить до простуди. Худоба підпадає також простуді, коли її поїмо, або плаваемо зіпрілу, утомлену працею. Також застуджується худоба, коли стоїть довший час на сніговиці, на дощі, на нагальному вітрі. Зігріту витерти (вирайбувати) віхтями й загнати в затишне місце, щоби оберегти її від простуди. Бо простуда також створює нахил до сухіт.

Важним для здоровля є світло і повітря. Тому стайні для худоби мають бути широкі і на сухім ґрунті. Захищати їх одначе від протягів, забезпечити від зимна. Зимою не тримати худоби тягом у стайнях або холодних шатрах без руху. В теплїші дні, хоча й зимою, випускати худобу, щоби вибігалося на свіжому повітрю. Також молодник потребує свіжого повітря і руху, що пособляє розвиткові легенів. А здорові легені противляться сухотам. В коровнику слід подбати аби був вентилятор, для відсвіжування воздуха. Найпригіднішиий є переріз в стелі, крізь який спускати задуху деревляною рурою на дах. Розуміється зладити відповідну засуву і дашок, щоби рура не заповнювалася снігом або дощем. У догляді за худобою придержуватися бездоганної чистоти. Стайні як коровники так і телятники, утримувати в охайності. Худоба потребує доволі сухої, чистої підстілки: з соломи, листя, торфу або трачовиння. Не збирати гною в стайнях, а складати в долівках і поливати сеччю з гноярки. Телятники щоденно очищувати з гною і гноївки, бо їхній сопух шкодить легеням і робить їх схильними до сухіт.

Також дбати про чистоту шкіри у худоби. Шкіра має безліч маленьких, оком не замітних дірок (порів), крізь які виходить піт і дещо природної товщи. Товща змащує шкіру і робить її податливою (елястичною). Крізь пори доходить теж до нутра тіла повітря і оживлює кров. Як пори порохом і нехарю закриті, вони не сповняють своєї природної задачі і худоба хоріє. Худоба, не утримувана чисто, не використовує теж добре поданої прокорми, а тому марніє і також стає схильна до сухіт. (Кінець).

Поради господиням.

Садіть більше фасолі.

Сотнар кольорової фасолі коштує 50 до 60 зол., а так званих „яськів“ — великої білої фасолі 100 до 150 зол. З морга можна зібрати 10 до 15 сотнарів зерна, — значить 1500 до 2000 зол.

Оці числа повинні захотити наших господинь трохи більше садити фасолі і особливо „яськи“ — там, де вони добре вдаються. А вдаються вони всюди на південних збочах, з добрим глибоким ґрунтом, що не злягається після дощу та не дуже тверднє на посусі.

Аби фасоля добре зародила, треба ріллю добре справити та добре погноїти. Передусім треба поле повапнити, бо де нема вапна в землі там фасоля слабо вдається. Вистарчить 5 сотнарів вапна на морг, на два-три роки. Далі треба добре погноїти суперфосфатом, коло 150 кґ. на морг, та потасовою солею (200 кґ. на морг).

Пішу фасолю садиться корч від корча на 40 цм. а тичну на пів метра.

Фасолю ще й тому треба більше садити, бо вона поживністю заступає людям мясо, а далеко дешевша від мяса.

Хто дістає в нас запомогу 120 золотих??

1. Запомогу 120 золотих одержує кождий наш передплатник, котрому згинула штука рогатої худобини, принайменша 2-річна, — але тоді, коли він в день випадку був уже бодай один місяць передплатником — коли разом з погибшою не мав більше, як 4 штуки дорослої (понад 2-річної) худоби — і коли погибша штука до дня випадку була в нього найменше 14 днів, та коли в день вплачення передплати була здорова.
2. В однім році може передплатник дістати запомогу лише один раз.
3. Передплата на „Народню Справу“ виносить 1 зол. місячно. Найліпше посилати відразу на 3 місяці (3 зол.), а ще краще на пів року (6 зол.).
4. Передплатником числиться кождий від того дня, коли він вислав передплату, або по перерві відновив її.
5. Хто перерве передплату, той мусить зачинати з початку. Тому треба завжди висилати нову, заки скінчиться попередна, бо часом і один день перерви може стати на перешкоді в признанню допомоги.

Що це є сахарина

Люде змушені тяжкою працею добувати продукти на своє удержання, всіми способами стараються обмежити свої розходи й можливо к найменше видавати. Такі одначе ощадности не можуть не шкодити здоровлю, бо це, що заощадимо на таному, але шкідливому їдженю, мусимо з наддатком видати на лікаря. На жаль, не всі памятають про цю життеву правду, чого найкращим доказом є, що уживають сахарини до домашніх потреб.

Що це є сахарина?

Є це продукт, котрий одержуємо через ріжні хемічні переміни, з поґазової смоли, яка оставляється по фабрикації світляного ґазу з камінного вугля.

Коли ж отже показалася цим способом роздобута сахарина, початосейчас науковий подрібний дослід, щоби таким чином переконатися, чи вона не є шкідлива для здоровля.

Думки в тому напрямі були зовсім виразні, бо ніхто з учених не заявив, щоби сахарина була потрібною для людського здоровля. Спершу декотрі дослідники були тої думки, що сахарина є байдужа для людського орґанізму й коли не приносить ніякого пожитку, то й великої шкоди не робить. Але скоро й ті учені переконалися, що сахарина безумовно шкодить людському орґанізмові й хемічне занечищення, яке вона в собі має, затроює людськ тіло.

Ці досліди, проваджені довгими роками в початках нашого століття, виказали, що й сама сахарина приносить тілови безумовно великі шкоди. Вже це саме, що її людський орґанізм не може собі присвоїти, говорить, що вона некорисна.

Наприклад пісок не є, що правда, трутиною, але коли б хтось пробував його заживати, хоч би навіть в маленькій скількості, то переконається, що це йому на здоровля не вийде. Ще гірше з сахариною, бо найменший її пил в цій самій формі видістається на зовні, в якій його спожилося і таким чином спричинює несмак і забурення жолудка.

Щоби хоч одначе на тому скінчилося...

Людський жолудок, для справлення покармів, виділює спеціяльні соки, котрі їх розпускають. Надто годує дрібненькі, голим оком не до спостереження, тільця, т. зв. ензими, а навіть дуже малі, рівнож видимі лиш крізь побільшаючі скла, живі орґанізми. Як одно, так і друге, відіграє важну ролю в травленю спожитого й брак їх в жолудку відбивається дуже некорисно на здоровлю людини.

Отже сахарина не лише повздержує діяльність цих дрібних орґанізмів і їхній розвій, але спожита в більшій скількості, вбиває їх зовсім, наражуючи таким чином людину на поважні шлункові терпіння, котрі лучаться з втратою сил і здоровля. Найбільш вразливими обявами затроєння сахариною є перш за все, в наслідок злого функціонування жолудка, несмак в устах, а відтак сильний розстрій жолудка, т. зв. „біґунка“. Часто в осіб, що їдять сахарину, можемо бачити завороти голови й нудности.

Звичайно, що всі ці лихі обяви не виступають зараз же при першій, або другій склянці чаю, осолодженої сахариною, хоч навіть її найменша давка, впроваджена до орґанізму, мусить ділати на нього відемно. Відпорність ріжних людських орґанізмів є ріжна й ця скількість сахарини, що в одного може викликати легкі забурення, в другого може стати причиною поважної недуги.

Коли хтось, що вживає сахарини, досі ще не занедужав, то з певністю скорше чи пізніше розхорується, а крім втрати здоровля, матиме й грошеву втрату.

Отже супроти сказаного, не ощадністю, але марнотратністю є уживання сахарини замісць цукру. Марнотратністю тим більш шкідливою, що собою руйнує вона здоровля не лише дітей, але й старших. Гроші, видавані на сахарину, є безповоротно втрачені, бо сахарина, як було сказано вище, не містить в собі ніяких поживочних частин.

Зовсім инакше стоїть справа з цукром, котрий є природним продуктом, який повстає в цукрових буряках під проміннями сонця. Докладні досліди виказали ясно, що цукор є одним з найбільш поживних і найбільш здорових харчів. А тому, що рівночасно він є дуже легко стравний і кожду його частинку орґанізм людський собі присвоює, — можемо сміло сказати, що цукор у відношенню до своєї вартости є одним з найтанших кормів.

Лист із Бойківщини.

Куме Йване, куме Йване, та ще й Сорокатий, будьте ласка послухайте, що му Вам казати. А балачку заведу я зі самої Сприні, що в самбірському повіті лежить у долині, між горами і лісами, де світ ся кінчає, де брат бойко в чорних злиднях гірко проживає.

Хоч Ви, куме Йване, в місті, у Львові, живете і свою „Народню Справу“ — по всім світі шлете й все знаете, що по чому, гарбузи і дині, але таки не знаєте, що діється в Сприні!

Ви гадали, що все гаразд, як у Бога в раю, а воно вам щось не теє... й про це зачинаю:

Була пітьма!.. а в цій пітьмі все блудив наш бойко, нидів, плїснів, жив у злиднях, важко, не легойко.

Ягодами жив у літі, в зимі слину ковтав, в передновок кукурудзу, в осінь редьки смоктав.

Часом в ліс пішов на губи, щоб жидам продати, за це жид йому дав в зуби — колачик глодати.

„Лихо, братя, пропадемо!“ — пішов клич з попівства й — збудивсь нарід, в гуртки вяжесь, спекуєсь жидівства.

І, знаєте, куме Йване, що то може сила? — зразу стала вам читальня й кооператива! За цим пішла кредитівка—а „Справа Народня“ має читачів чимало вже не від сьогодня. Але, бачте, куме Йване, жаль серце стискає, коли гляну, як нечистий між нас рило пхає.

„На що нам корпоративи, навіщо просвіти? А деж піде Хана й Рухля й їх пейсаті діти?..“

— Так Олекса з Миколою і з Павлом казали і — на злість нібито ксендзу свій склеп загадали — з горілками й „цястечками“ в Сприні заложити, щоби єдність побороти, просвіту убити.

Так! В той час, коли просвіта тьму з села ганяє, коли над горілки гробом поминки справляє; коли кум наш — Сорокатий — всіх до злуки кличе й день відродження Народу надходить все ближче, — темнота сліпа й завзята хрунів ще тримаєсь, та з Олексів й його другів лихо насміхаєсь!

Ось таке то, куме Йване, пишу Тобі нині, щоб всі люде наші знали, що діється в Сприні. Та не думай, що падемо в якійсь знеохоті, що може нас чиясь злоба стримає в роботі! Ні! Ми далі працюємо із усеї сили, — помісти оце в ґазеті, щоб всі так робили.

Дуже вдячний за це буде до віка від нині старий кум твій і приятель Друг Василь зі Сприні.

Горбинка сміху

Грицько мав справу в суді. Порадився адвоката, що робити, а адвокат каже: На всі питання судії говорить: „Свищу!“ Грицько послухав і в суді на всі питання відповідав: „Свищу!“

Судя гадав, що Гринько несповна розуму, і увільнив його.

Грицько виходить з суду, а адвокат доганяє його той каже:

— А заплатіть мені за добру пораду!

— Свищу! — сказав Грицько і пішов до дому.

Не можна буде продавати землі без дозволу влади

Польське міністерство рільних реформ приготовляє такий закон, ще не можна буде продавати землі, ділити, записувати дітям, ані піднаймати, доки на це не згодиться земський уряд. Земський уряд матиме право відібрати ужиткования землі від властителя та віднаймити її другому, коли властитель на ній лихо господарить.

Якби цей проект закону став дійсним законом — то селянин стане на своїй землі наче наемником, що не зможе нею свобідно розпоряджати, так, якби це не була його земля.

Треба, аби наші посли старалися не допустити до ухвалення такого закону, який певно давби нагоду до ріжних надужить.

— —

Селяне, мотайте на вус!

Наш передплатник Николай Білобран з Гребенців пов. Жовква купив у сусіда кусень ґрунту і пішов до адвоката-жида бувшого дідича д-ра Якуба Гольдберґа в Куликові зробити контракт купна й продажі. За контракт заплатив 27 зол і чекав на затвердження. Але минув цілий рік, а затвердження не приходило, а адвокат все крутив, що прийде ось-ось. Аж нарешті признався, що „Земскі Уржонд“ контракт відкинув, бо ту парцелю треба було зміряти, отже треба ще кликати інжінера і робити другий контракт. Селянин упімнувся, щоби адвокат поніс усі кошта інжінера, бо то через него не затвердили. Д-р Гольдберґ обіцяв заплатити інжінера, просив лише, аби Н. Білобран дав 25 зол., а він дасть решту. Інжінер Ліхберґ з Жовкви зміряв парцелю але адвокат не заплатив йому і інжінер подав Білобрана до суду, домагаючися ще около 70 зол. Д-р Гольдберґ на розправі виправдувався, що він мав дати гроші не просто інжінерови, але Білобранови. Розправа відрочена. Тимчасом 9. квітня другий контракт зробив наш адвокат українець д-р Капустянський в Куликові і цей контракт буде за кілька тижнів затверджений.

Ось наука нашим селянам, щоби не йшли до чужих адвокатів, коли мають своїх, які і краще їх порозуміють і не будуть мати відваги, обманювати і обдурювати селянина.

— —

Українське Підгіря поступає вперед!

Заходом Кружка Філії „Сільского Господаря“ в Коломиї, відбувся Сільсько-господарський курс в Ключеві великім, пов. Печеніжин, в днях від 12–26 березня с. р. Ініціяторами і організаторами курсу були свідомі господарі села як Мочернюк Никола, Бойчук Федір та Мякущак Василь, які цілий час опікувалися курсом. Зацікавлення селян було велике і проявлялося в питаннях та дискусіях серед курсу. Учасників курсу було 48, між ними також чільнійші господарі села та начальник громади. Вдоволення з курсу було замітне серед селян, які між иншим піднесли питання, чи невдалобися урядити в їх селах стислійший 3-ох місячний курс. Курсанти мають охоту взяти на власний кошт аґронома, котрийби постійно перебував в селі та давав вказівки що до нового способу господарювання після взору західних народів, в котрих господарка поставлена на високім степени. Прелеґантами курсу були: інж. Турянський Андрій, інж. Черемис Андрій та інж. Радловський Володимир.

Після курсу для господарів, відбувся ще 2-дневний курс для жіноцтва з обсягу домашного господарства як: годівля дробу, огородництво, молочарство та гиґієна. Зацікавлення серед жіноцтва було велике, головно інтересувалися, годівлею курей та збільшенням їх носности. Ініціяторами жіночого курсу були: учителька місцевої „Рідної Школи“ Бровчук Марійка та господар Бойчук Федір.

На відкриття жіночого курсу була запрошена сенаторка Кисілевська, яка своєю промовою заохотила жіноцтво до праці над собою та над поліпшенням долі та добробуту селянської жінки через освіту, свідомість та ліпші способи господарки. В надії на кращу будучність підуть слідами Ключева вел. і решта сіл нашого Покуття і спільними силами добуде собі наше селянство кращої долі та добробуту. Нехай почата праця над піднесенням добробуту, свідомости та єдности нашого села, якій початок дав Ключів великий, буде приміром всім прочим нашим селам, щоби наш український народ не лишався позаду других культурних народів. На образку бачимо селян, що вчилися на цім курсі, і учителів курсу.

(Інж. А. Турянський).

Бранка в львівськім воєвідстві

Від 1-го травня до 30-го червня буде у львівськім воєвідстві відбуватися бранка для річника 1908-го і додаткова для річників 1906 і 1907. При тім звертаємо увагу, що декотрих одинаків можна звільняти з війська.

Просьбу о звільнення треба вносити найпізніще до 30 днів по узнаню одинока спосібним до військової служби.

Право до звільнення мають сини-одинаки нездібних до праці родичів, вдовиць, вдівців та нешлюбних матерей. Далі мають таке саме право брати замужних і незамужних але нездібних до праці сестер і братів та вкінці внуки, що мають нездібних до праці дідуня та бабку, або лише одно з них, коли ті не мають дітей, спосібних до праці.

При вношенню просьби о звільнення від служби треба долучити ще такі документи:

1) витяг з книг сталої людности з поданням всіх членів родини асентерованого одинака;

2) метрику смерти родичів, коли хто з них помер, та

3) відпис військового документу.

Подяка за успішну правну пораду:

Я купив за посередництвом аґента молочарську кружлівку у фірмі „Діяболь Сепаратор“ на заключеній умові, що до висоти ціни і рати. Коли я отримав посліднього упоминаючого листа від адвоката цеї фірми на негайну заплату 13 зол. 24 ґр., переконався я, що умовлену суму, я вже перед тим заплатив та ще і з гаком, тому змушений був засягнути в тій цілі правної поради.

Знакомі мої передплатники „Народної Справи“ порадили мені, вислати рівнож передплату, що я і зробив, то є 20. II. ц. р. вислав тимчасом місячну передплату 1 золотий, через що набув всі користи, які дає своїм членам „Народня Справа“. Я звернувся рівночасно в моїй справі, куди треба, о правну пораду й показалося, що фірма — не тільки не слушно жадала від мене згаданих в горі 13 зл. 24 ґр. та ще змушена була вислати мені дня 26. II. ц. р. квоту 14 зл. 35 ґр., як неправно зарахованy суму, які то гроші я отримав і таким способом як передплатник „Нар. Справи“, я не дався натягнути через фірму „Дяболь Сепаратор“ на кругло 27 зл. Кромі цего отримую від того часу під неділю кождого тижня ґазету, в якій все потрібне для мене, як селянина, іменно у доброму моїому приятелі і дораднику—знаходжу.

Тому дякую цею дорогою Хвальній Редакції „Народньої Справи“ за так доступну поміч і бажаю з серця найкращого поводження. З поважанням:

Калява, пов. Перемишль, п. Журавиця, Дня 3. марта 1929 р.

Андрей Зинь

Видає за редакцію відповідає Іван Тиктор З друкарні Ставропіґійського Інституту у Львові